PUSZCZA NOTECKA
Plaża Mierzyn (3 km)
Warta
Warta
Ratajczaka
Ratajczaka
Polna
Portowa
Bolesława Chrobrego
Wigury
Wigury
Wały Jana Kazimierza
Starostwo Powiatowe
17 Stycznia
Generała Sikorskiego
182
Prom Zatom Stary (6 km)
Muzeum Regionalne
Pocztowa
Sportowa
pl. Rolny
Iczka
Rynek
Wały Jana Kazimierza
Sokoła
Zewnętrzna
Iczka
Sokoła
Słoneczna
św. Jana Pawła II
160
17 Stycznia
Marszałka Piłsudskiego
Czynu 600-lecia
Zaułek Rzeczny
Jezioro
Miejskie
Remiszewskiej
Wały Jana Kazimierza
Dworcowa
Dworcowa
Wjazdowa
Szpitalna
Szpital SPZOZ
160
Zamkowa
Mickiewicza
Powstańców Wielkopolskich
Muchocińska
Gorzycka
Podgórna
Daszyńskiego
Urząd Miasta i Gminy
Strzelecka
Gintera
Poznańska
Wyszyńskiego
Wiatraczna
Moniuszki
Kurpińskiego
Chopina
Jaskółcza
Mniszki (10 km)
CERIP
Gracza
Bagienna
Zielona
Zielona
Strzelecka
Na Skarpie
św. Jana Pawła II
Kinała
Kamionna (8 km)
Jezioro Kuchenne
MIĘDZYCHÓD
wita!

Międzychód – miasto, siedziba władz gminy i powiatu leży w zachodniej Wielkopolsce na Pojezierzu Międzychodzko-Sierakowskim. Bogactwem tego terenu są liczne jeziora i bory sosnowe Puszczy Noteckiej. Odległość 80 kilometrów od Poznania i 200 kilometrów od Berlina sprawia, że jest doskonałym zapleczem wypoczynkowym dla tych metropolii. Można tu przyjeżdżać na grzyby, na konie czy na ryby. Żeglarze znajdą zaciszne jeziora, amatorzy kąpieli plaże, a wędrowcy – ciekawe zabytki. Szeroka oferta kwater agroturystycznych uzupełnia obraz Międzychodu w „Krainie 100 Jezior".

1 URZĄD MIASTA I GMINY

Dawna wozownia właścicieli miasta Unrugów kryje się w fundamentach późniejszego urzędu powiatowego z czasów pruskich. Przedwojenna siedziba Landrata i Starosty Międzychodzkiego to obecnie **Urząd Miasta i Gminy**. Obok, w dzielnicy zwanej Lipowcem, w starym parku lip i kasztanowców znajduje się pomnik międzychodzian, poległych za Ojczyznę w latach 1939-1956.

2 KOŚCIÓŁ PW. NIEPOKALANEGO SERCA MARYI PŁYTA NAGROBNA K. UNRUHA

Kościół pod wezwaniem Niepokalanego Serca Maryi w dzielnicy zwanej Lipowcem, niegdyś ewangelicki, zbudowany w 1840 roku według projektu znanego berlińskiego architekta Karla Schinkla, w miejscu dwóch poprzednich kościołów ewangelickich: pierwszego ufundowanego przez Unruhów, (właścicieli miasta przez 200 lat jego historii) i drugiego o konstrukcji szachulcowej rozebranego w 1838 roku. W przedsionku świątyni – **płyta nagrobna Krzysztofa Unruha** z 1689 roku, podniesiona z podłogi przy ołtarzu. Krzysztof Unruh, właściciel miasta, był starostą gnieźnieńskim i wałeckim, pułkownikiem wojsk koronnych i szambelanem królowej Marii Gonzagi, żony króla Jana Kazimierza. Obok kościoła lapidarium zachowanych barokowych płyt nagrobnych najznamienitszych mieszkańców – burmistrzów, kupców i sukienników. Pamiątkowa płyta na ścianie kościoła upamiętnia Sybiraków, a inna, obok lapidarium – ewangelickich dawnych mieszkańców miasta. W dawnych czasach, co trzeba podkreślić – w Międzychodzie żyły zgodnie trzy narodowości: Polacy, Niemcy oraz Żydzi i współistniały trzy wyznania: katolickie, luterańskie i mojżeszowe.

3 KAMIEŃ PAMIĄTKOWY O. TIETZA | MUSZLA KONCERTOWA

Oscar Tietz to urodzony w 1858 roku w Międzychodzie kupiec, który w początkach XX wieku z sukcesem unowocześnił metody handlu i jako prekursor sieci handlowych założył m.in. sieci supermarketów „Hertie" (a jego brat Leonhard, też rodowity Międzychodzianin – „KaDeWe"). Dla rodzinnego miasta był hojnym darczyńcą – wykupił dla miasta Jezioro Miejskie, sfinansował wytyczenie i obsadzenie promenady wokół niego, ufundował stadion miejski, łazienki i halę sportową obok (służącą miastu do dziś). Dzisiejsza promenada i park nadjeziorny noszą nazwę „Park Tietza". W parku tym zrekonstruowano przedwojenny **kamień pamiątkowy poświęcony Tietzowi**.

Muszla koncertowa w parku nazwanym na cześć przedwojennego burmistrza Michała Skrzypczaka to pozostałość po przedwojennej koncepcji przekształcenia miasta w uzdrowisko. Obok - budynek zdrojowy zwany do dziś „Kurhaus" i dzielnica pensjonatów. Optował za tym zwłaszcza dr Andrzej Chramiec z Zakopanego, pracujący jako lekarz powiatowy w Międzychodzie w latach 1924-1931, doceniając walory klimatyczne i przyrodnicze okolicy i samego miasta (bijące trzy źródła mineralne w mieście, pokłady borowin w okolicy). W pobliżu, przy ul. Chramca – dom doktora, w którym urodziła się i wychowywała jego wnuczka, sławna samotna żeglarka Teresa Remiszewska, która jako pierwsza Polka (i czwarta kobieta na świecie) w 1972 roku na 13-metrowym jachcie „Komodor" samotnie przepłynęła Atlantyk.

4 POMNIK POWSTAŃCÓW I WOJAKÓW HALA SPORTOWO-WIDOWISKOWA MOSTIR

Pomnik Powstańców i Wojaków stoi w miejscu zniszczonego podczas okupacji pomnika przedwojennego, poświęconego międzychodzianom poległym w walkach o wolność i granice Ojczyzny w Powstaniu Wielkopolskim i wojnie z Rosją na wschodzie. Na pomniku zrekonstruowano tablice ze spisem bohaterów. Obok – **hala sportowo-widowiskowa MOSTiR** (Międzychodzkiego Ośrodka Sportu, Turystyki i Rekreacji), która ma pełnowymiarowe boisko do koszykówki i siatkówki, a także siłownię i salki gimnastyczne. Wysokość na głównej płycie boiska to 14,5 metra.

5 KAMIENICZKI SZCZYTOWE PRZY ul. RYNKOWEJ

Zabytkowy kompleks **kamieniczek szczytowych przy ul. Rynkowej** z przełomu XVIII i XIX wieku. Pod numerem 5 urodził się i wychowywał znany aktor Włodzimierz Matuszak (proboszcz z serialu „Plebania").

6 RYNEK | dawny hotel POD BIAŁYM ORŁEM | FONTANNA RYBAKA

Rynek stanowi najstarsze centrum Międzychodu. Wrzecionowaty układ ulic na przesmyku między Jeziorem Miejskim i Wartą jest pozostałością średniowiecznego założenia miejskiego. Charakterystyczne wąskie przejścia do rzeki i jeziora, czyli tradycyjnie nazywane „gaski", to dawne zabezpieczenie przeciwpożarowe i najkrótsze drogi po wodę w razie pożarów, które kilkakrotnie strawiły stare miasto. Pożary zniszczyły także dawny ratusz, który znajdował się w miejscu narożnika ulicy Kilińskiego. Po przeciwnej stronie Rynku – zabytkowa uliczka Rynkowa, z zachowanymi domami szczytowymi rzemieślników z początku XIX wieku. Najokazalszy budynek to dawny hotel **„Pod Białym Orłem"**, zbudowany w 1910 roku w miejscu poprzedniego hotelu. Historia wspomina pobyt tutaj sławnej Polki, aktorki kina niemego Poli Negri. Naprzeciwko niego zbudowana w 1802 roku kamienica z kolejnym orłem, czyli dawna apteka. Główna ulica miasta – 17 Stycznia – upamiętnia datę odzyskania niepodległości po latach rozbiorów, kiedy to 17 stycznia 1920 roku wszedł w życie Traktat Wersalski, decydujący o przynależności pogranicznego Międzychodu do Polski. Granica państwowa wytyczona została 4 kilometry na zachód od miasta i przez środek Puszczy Noteckiej.

Fontanna Rybaka łowiącego ryby pod gruszą nawiązuje do legend o powstaniu Międzychodu i jego najdawnieszych mieszkańcach – rybakach, łowiących ryby w okolicznych jeziorach i Warcie. Herb miasta zawiera w sobie mur z wieżyczkami, czyli herb średniowiecznych rycerzy Grzymalitów (Domarat Grzymała to najdawniejszy, znany z dokumentów z 1378 roku, właściciel miasta), a u góry zaś drzewo gruszy z 7 gruszkami. Stąd w pruskich czasach niemiecka nazwa miasta „Birnbaum" (czyli grusza). Czy grusza rosła kiedyś w centrum miasta? A może sady gruszkowe zakładali rezydujący niedaleko, w Bledzewie mnisi – cystersi, znani w średniowieczu z krzewienia nowoczesnego rolnictwa i ogrodnictwa?

7 LAUFPOMPA | KOŚCIÓŁ PW. MĘCZEŃSTWA ŚW. JANA CHRZCICIELA

Znajdująca się w centrum miasta przy ulicy 17 Stycznia **„Laufpompa"** to ujęte w 1912 roku w żeliwną ozdobną pompę siarkowe źródło mineralne, tryskające z głębokości około 90 m. Mieszkańcy i turyści chętnie korzystają z tej wody do kąpieli i konsumpcji.

Kościół pod wezwaniem Męczeństwa św. Jana Chrzciciela zbudowany przez ówczesnego właściciela miasta Jana Ostroroga w 1591 roku był wielokrotnie przebudowywany. Na wieży dzwon z roku 1765. Wewnątrz późnorenesansowa chrzcielnica, rokokowa ambona i organy z 1901 roku. Na północnej ścianie wieży w gotyckiej cegle zobaczyć można zagadkowe wgłębienia w kształcie twarzy.

8 RZEŹBA OSIOŁKA MLECZARZA

Rzeźba osiołka mleczarza stoi przed dawną mleczarnią pana Masicy, dokąd mleko z majątku von Kalckreuthów z Muchocina przywoził w początkach XX wieku wózek zaprzęgnięty w osiołka. Osiołek tradycyjnie i na pamięć z tego miejsca maszerował przez całe miasto, nawet wtedy, gdy okazjonalnie był wykorzystany do ciągnięcia bębna dla orkiestry podczas różnych uroczystych obchodów.

9 BIBLIOTEKA PUBLICZNA i CENTRUM ANIMACJI KULTURY

Dąb „cesarski" na dzisiejszym placu Kościuszki posadzili niemieccy mieszczanie na pamiątkę zwycięstwa nad Napoleonem. Wysoki na około 25 metrów dąb rósł do 2024 r. na środku drugiego międzychodzkiego rynku, wytyczonego w 1671 roku po jednym z pożarów centrum. Obok – siedziba **Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury im. Jana Daniela Janockiego.** Patron BPiCAK, rodowity międzychodzianin był XVIII-wiecznym bibliotekarzem i bibliografem, prefektem Biblioteki Załuskich. Centrum dysponuje nowoczesną salą kinowo-koncertową i prowadzi szeroką działalność kulturalną.

10 STARY PORT – STANICA

Port na rzece Warcie w naturalnej zatoce funkcjonował do lat powojennych, ale jego rozkwit to przełom XIX i XX wieku, kiedy to Międzychód był nadgranicznym miastem (granicę po Traktacie Wersalskim wytyczono 4 km na zachód od miasta). W niepodległej Polsce w roku 1928 założono Międzychodzkie Towarzystwo Wioślarskie, którego tradycję podtrzymuje Międzychodzkie Towarzystwo Turystyki i Sportów Wodnych, organizując regaty i szkolenia dla młodych żeglarzy i kajakarzy. **Stanica „Stary Port"** utworzona w zrewitalizowanym basenie portowym jest przystankiem na szlaku wodnym „Wielkiej Pętli Wielkopolski", wyposażona w zaplecze sanitarne, warsztatowe, nabrzeża do cumowania i slip do spuszczania 5-metrowej szerokości jednostek na wodę. Można tu wypożyczyć kajaki i rowery.

11 TARAS WIDOKOWY

Jezioro Miejskie o powierzchni 45 hektarów można obejść wygodną promenadą, ulubioną przez biegaczy i miłośników nordic-walking. Z **tarasu widokowego** można w sezonie letnim podziwiać „tańczące kolorowe fontanny" oraz żaglówki miłośników sportów wodnych.

12 STADION MIEJSKI | ZABYTKOWA HALA SPORTOWA

Mający przedwojenną historię **Stadion Miejski** z doskonałą murawą figuruje w katalogach UEFA od czasu przygotowań do Mistrzostw EURO'2012 . Wyposażony w bieżnię tartanową i kompletne wyposażenie lekkoatletyczne. Obok - służąca do dziś **zabytkowa hala sportowa** z 1910 roku, ufundowana miastu wraz ze stadionem przez Oscara Tietza. Obiektem zarządza miejska spółka „Międzychodzki Ośrodek Sportu, Turystyki i Rekreacji" (MOSTiR).

13 PLAŻA MIEJSKA | HOTEL NEPTUN

Niewiele miast ma w centrum jezioro i piaszczystą plażę. Już przed wojną było to ulubione miejsce kąpieli międzychodzian i przyjezdnych. Obok plaży nad Jeziorem Miejskim – **hotel „Neptun"**, a po sąsiedzku siedziba koła PZW, gdzie można wykupić pozwolenia na wędkowanie. Jezioro to, jak również Jeziora Bielskie i Koleńskie to ulubione akweny żeglarzy.

14 PRZEDSZKOLE nr 3 im. J. BRZECHWY

Przedszkole nr 3 im. Jana Brzechwy przy ul. św. Jana Pawła II szczyci się jedynym w Polsce sztucznym stokiem narciarskim dla przedszkolaków. Poprowadzony wprost z dachu budynku 30-metrowy stok pokryty jest igelitem.

15 KOŚCIÓŁ W KAMIONNIE | SŁUP MILOWY

Najstarszy zabytkowy obiekt na terenie gminy to **kościół w Kamionnie pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Marii Panny** ufundowany przez Mikołaja Kamieńskiego, opata cystersów z Bledzewa w 1499 roku. Jednonawowy późnogotycki kościół na wysokiej skarpie doliny Kamionki, wewnątrz, m.in. gotyckie stalle z pocz. XVI w., barokowy ołtarz główny i późnorenesansowy ołtarz boczny. Wieża zwieńczona niespotykanym w Wielkopolsce ceglanym hełmem zawiera dwa dzwony, jeden z nich pochodzi z XVI w. Kamionna wspominana w historycznych dokumentach od co najmniej 1261 roku była przez pewien czas miastem, stąd zachowany kształt rynku z budynkiem ratusza i małomiasteczkową zabudową.

Słup milowy, ustawiony przy trakcie Poznań–Berlin w latach 1826-1835 początkowo stał przy lokalnej remizie OSP. Dojazd do Kamionny – drogą krajową nr 24 w kierunku Poznania (ok. 8 km).

16 CENTRUM EDUKACJI REGIONALNEJ I PRZYRODNICZEJ

Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach w dawnych zabudowaniach folwarku Unrugów udostępnia wiedzę przyrodniczą o Parku Krajobrazowym Dolina Kamionki, prowadzi też **„Warsztaty Ginących Zawodów"**. Zbiory wyposażenia zakładów rzemieślniczych (kowala, szewca, praczki, stolarza, pszczelarza i in.) z najbliższej okolicy są udostępniane podczas zajęć warsztatowych dla dzieci i młodzieży – tutaj wszystkich sprzętów można dotykać i próbować obsługiwać. Klimat dawnego Międzychodu oddaje też wnętrze starej kawiarni, zakładu fotograficznego, zegarmistrzowskiego czy fryzjerskiego. W starej szkole, poczcie i składzie kolonialnym czas się zatrzymał w latach 30 i 50-tych. Sztandarową imprezą Centrum jest coroczne „Wielkie Smażenie Powideł", jesienna impreza plenerowa połączona z tradycyjnym smażeniem i degustacją powideł ze śliwek. Odległość z Międzychodu to 14 km (dojazd drogą krajową nr 24 w stronę Poznania). Obok Centrum – 5-kilometrowa pętla ścieżki edukacyjno-przyrodniczej po dolinie Kamionki.

17 KĄPIELISKO nad J. MIERZYŃSKIM

Najbardziej znane kąpielisko w gminie leży 3 kilometry od miasta **nad Jeziorem Mierzyńskim** o pow. 48 ha. Niegdyś swoje ośrodki wypoczynkowe miały tu zakłady z całej Wielkopolski. Dziś – to całe osiedle domków letniskowych. Działająca od ok. 1965 roku piękna, strzeżona plaża nad malowniczym jeziorem z wyspą została zrewitalizowana w roku 2019. Oferuje bardzo dobre zaplecze sanitarne i gastronomiczne. Można wypożyczyć kajaki, łódki i rowery wodne. Mierzyn zaprasza!

18 PRZEPRAWA PROMOWA

Prom drogowy w ciągu drogi wojewódzkiej nr 195 przewozi pasażerów i samochody osobowe korzystając z siły nurtu rzeki Warty. **Przeprawa promowa** na 135 kilometrze biegu Warty łączy wsie: Zatom Stary (na południowym brzegu) i Zatom Nowy (po stronie północnej). Przy północnym brzegu można obejrzeć zaznaczenia najwyższego poziomu wody podczas niedawnych powodzi. Obydwie wsie oferują wiele kwater agroturystycznych i mogą być doskonałą bazą wypadową do zwiedzania Puszczy Noteckiej. W Zatomiu Nowym zaczynają się ciekawe szlaki rowerowe, np. do kopalni „Wanda", przedwojennej głębinowej kopalni węgla brunatnego, jednej z kilkunastu funkcjonujących niegdyś na tym terenie.

Można też stąd dotrzeć do szlaków rowerowych „Śladami Radusza", czyli nieistniejącej olenderskiej wsi w sercu Puszczy Noteckiej (i odwiedzić Izbę Pamięci Wsi Radusz w dawnej leśniczówce), a także do ścieżki edukacyjnej Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Puszcza Notecka" noszącej nazwę „Bobrowy Zakątek". Po północnym brzegu Warty przebiega niebieski wojewódzki szlak rowerowy (NSR-N), a po południowym – czarny wojewódzki szlak rowerowy „Szlak Stu Jezior" – zaliczany do najlepszych szlaków w Polsce.

Zapraszamy do zwiedzania!

www.miedzychod.pl